

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva 5
— Telefon šte. 31-22, 31-23, 31-24,
Inseratni oddelek: Ljubljana, Knafljeva
ulica 5. — Telefon 31-25, 31-26
Podružnica Novo mesto: Ljubljanska
cesta št. 42.
Računi pri poš. ček. zavodu: Ljubljana
št. 17.749.

IZKLJUČNO ZASTOPSTVO za oglaševanje
iz Kr. Italije in inozemstva ima
Unione Pubblicità Italiana S. A.,
Milano

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno L. 12.—,
za inozemstvo pa L. 20.—

Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ulica 5, telefon
31-22, 31-23, 31-24.

Rokopisi se ne vračajo.

CONCESSIONARIA ESCLUSIVA
per la pubblicità di provenienza
italiana ed estera:

Unione Pubblicità Italiana S. A.,
Milano

Sovjetski utrdbeni pas omajan

Prodor pri Vitebsku ograža sovjetski obrambni sistem — Hudi boji motoriziranih oddelkov pri Pskovu — Tudi ob Dnjestrju uspešno prodiranje nemške vojske

Stockholm, 14. jul. d. Zavzetje Vitebska po nemških četah pomeni najresnejše ogražanje vse tako imenovane Stalinske obrambne črte, ki ima prav v odseku pri Vitebsku po mnenju vojaških opazovalcev svojo najslabšo točko. Utrdbeni pas, ki se opira severno in južno od Vitebska na reko Dvino odnosno Dnjepr, je tu zgrajen na terenu, ki nima enakih prednosti kakor ostali del, ki se naslanja na omenjeni dve reki. Kakor je bilo pričakovati, se je osredotočila nemška ofenziva prav proti temu najslabšemu delu ter so tu nemški motorizirani oddelki prodrlj že globoko med sovjetske utrdbene postojanke. Nemška ofenziva pa je zelo močno pritislila tudi na sovjetski utrdbeni sistem tako južno kakor tudi severno od Vitebska. Na nekaterih mestih so nemške čete tu že prekorčile reko Dnjepr. Hudi boji so se razvijali zlasti južno od Vitebska pri Rogatcu, kjer so nemške čete najbrže tudi že prekorčile Dnjepr.

Na baltičnem bojišču so bile večeraj ogrožene borbe med nemškimi in sovjetskimi motoriziranimi oddelki na področju pri Pskovu. Dasi so sovjetske vojaške oblasti vrgle tu v obrambo nove rezerve svojih tankov, se vendar nemška ofenziva tudi tu nezadržno razvija. Tudi severno od Pejpuskega jezera so nemške motorizirane enote ponovno pridobile nekoliko na terenu ter prodirajo dalje proti Leningradu.

Ofenziva v južnem delu vzhodne fronte se nadaljuje in so nemške čete zavzele več nadaljnjih važnih postojank ob Dnjestrju. Utrdbeni sistem ob tej reki, ki se je najdalje upiral nemškemu navalu, je sedaj v veliki meri omajan in prodirajo nemške čete na nekaterih točkah že med utrjene postojanke onkraj Dnjestra.

Poleg rezerv težkih tankov, ki so jih sovjetske vojaške oblasti vrgle večeraj v borbo na teh najbolj ogroženih mestih, je v nenavadnem obsegu poseglo v boj tudi sovjetsko letalstvo, ki je utrpelo tudi temu primerno velike izgube. Zlasti pri Vitebsku in nekoliko južno od tuda, kjer je nemška ofenziva najhitreje napredovala, je sovjetsko vodstvo poslalo v boj številne eskadre svojih borbenih letal in je prišlo do ogroženih letalskih borb, v katerih je bilo na obeh straneh mnogo izgub.

Berlin, 14. julija. d. Pri prodoru Stalinske črte so morale nemške čete ponovno v težkih bojih zavzeti tudi močne moderne oklopne postojanke, ki so bile zgrajene po francoskem vzoru. Tako je bilo v neki taki postojanki pri Bobrujsku ujetih 30 mož sovjetske posadke pod vodstvom dveh častnikov in enega političnega komisarja. Med posadko je bila tudi neka ženska, ki je nosila uniformo podčastnika.

Posledice prodora skozi sovjetsko obrambno črto

Berlin, 14. jul. s. DNB ugotavlja v posebnem poročilu, da je sedaj, ko je bila Stalinska črta na več krajih predrt, odkrita tajna, ki jo je nemško vrhovno poveljništvo ves čas čuvalo glede operacij na vzhodni fronti. Stalinska črta je bila edina velika obrambna naprava, ki so si jo sovjeti že pred leti zgradili v evropskem delu svojega ozemlja.

V borbah so Nemci ugotovili, da je bila črta v zadnjem času še ojačena in modernizirana. Bila je široka do 50 km in so jo sestavljale naravne in umetne ovire, moderne trdnjave in poljske utrbe. Predor te črte na več točkah je imel naslednji rezultat:

1. Prekorčene so poslednje sovjetske obrambne naprave. Prekorčena sta tudi Dnjepr in Dnjepr ter je vsak čas pričakovati zasedbe glavnega ukrajinskega mesta. Predor čez gornji Dnjepr in zasedba važne strateške točke Vitebska, 200 km vzhodno od Minska pomeni, da je prekorčena že pol poti od starih mej proti Moskvi in da so odprta vrata med gornjim Dnjeprom in gornjo Dvino za nadaljnji pohod, ker na drugi strani teh vrat ni več niti naravnih niti umetnih ovir.

2. V severnem oddelku ogražajo nemške oklopne sile, ki so prodrele od Pejpuskega jezera proti vzhodu — Leningrad.

Posebno poročilo nemškega vrhovnega poveljništva opozarja tudi na razsulo sovjetske vojske, v kateri se je že mnogo oddelkov pričelo razhajati. Prodor skozi Stalinsko črto, zaključuje DNB, pomeni začetek razvoja nadaljnjih važnih vojnih operacij.

Berlin, 14. jul. s. DNB poroča, da so sovjetske vojaške oblasti pred nemškim prodorom skozi Stalinsko črto močno ojačile svoje postojanke in postavile nanjo številne oklopne oddelke. Nemške sile so razdeljene že v prvem zaletu 156 sovjetskih tankov. Na področju pri Vitebsku so oddelki nemške pehote in iztenjercev zavzemali po vrsti ruske utrbe. Motorizirana skupina strelcev je nazadnje prodrla 25 km globoko za Stalinsko črto, kjer je napadla obrambne naprave neke oklopne divizije. Naglica nemškega prodiranja in moč nemškega orožja sta napravili na nasprotnika izreden vtis. V vrstah sovjetske vojske je nastala prava zmešnjava.

Berlin, 14. jul. s. Kakor poroča DNB, kažejo že mnogi znaki na razsulo sovjetske vojske. Posebno se to opazuje v nižjem

odseku vzhodne fronte. Neki nemški prednji oddelki je pri prodiranju v gozdnem terenu nenadno zajel 300 sovjetskih vojakov, ki so mu prišli nasproti brez orožja in z dvignjenimi rokami. Neki podčastnik je imel belo zastavo in je vzklikal: »Ne streljajte, smo prijatelji!« Ruse so takoj odpeljali v zaledje fronte in Nemcem so pozneje pripovedovali, da se pripravljajo še mnogo ruskih vojakov za beg. Mnogi izmed njih že štiri dni niso ničesar zavžili.

Berlin, 14. julija s. »Völkischer Beobachter« piše: Zadnje velike bitke na vzhodu niso tako pomembne zaradi zasedbe sovrážnega ozemlja kakor zaradi tega, ker so važne glede na omanjene moči in odpora sovjetske vojske. Stara zapadna sovjetska meja je sedaj premagana. Stalinska črta, sestojeca iz strašnih obrambnih naprav in ki je predstavljala najmočnejši branih proti sovražniku, pa je sedaj na mnogih točkah pretrgana. Vse važnejše postojanke so zavzele nemške čete, ki prodirajo dalje v Sovjetsko Rusijo, kakor prodirajo tudi madžarske, slovaške in rumunske čete.

Radost v Nemčiji

Berlin, 14. jul. s. Vest, da so nemške čete predrele Stalinsko črto na vseh njenih najvažnejših točkah, je izzvala veliko navdušenje po vsej Nemčiji. Listi so bili večeraj razgrbljeni. V svojih komentarjih naglašajo, da so nemške čete na pohodu proti Leningradu. Moskvi in Kijevu prodre že tako globoko v sovjetsko ozemlje, da ne bodo več naletele na nikake večje ovire in da je zaradi tega treba pričakovati že v najkrajšem času odločilnih rezultatov.

V svojih uvodnih listih ostro napadajo žide in zapadne plutokrate, ki so si domišljali, da so dosegli velik uspeh, ko je prišlo do sodelovanja Londona, Moskve in Washingtona. Listi ostro obojajo tudi Roosevelta in njegovo napadalno politiko, ki odkriva do dna ameriški imperializem. Na prvih straneh objavljajo tudi dokumente »Journala de Geneve« o izjavah Stalina v uradu ruske komunistične stranke, ki jih je dal avgusta 1939 in ki dokazujejo dvojno igranje diktatorja v Kremliju.

Globok vtis v Ameriki

New York, 14. jul. s. Vest iz Berlina, da so nemške oborožene sile predrele na več krajih Stalinsvo črto, je napravila v Ameriki najgloblji vtis. Kljub pozni uri so jo listi objavili večeraj že v svojih jutrnjih izdajah. Vtis je bil toliko večji, ker so si v Ameriki na svoj način razlagali rezervirano nemškega vojnega poveljništva v zadnjih dneh. Ta molk sta anglosaška in sovjetska propaganda čim bolj izrabili in sta skušali prepričati severno ameriško javnost, da se stvari na vzhodni fronti ne razvijajo ugodno za Nemčijo in sploh za vs.

Prodiranje ob Dnjestrju

Bukarešta, 14. jul. u. Nemško-rumunske čete so na več točkah prekorčile reko Dnjepr. Med drugim sta bila zasedeni mesti Mogilev, Podolsk in Soroka. (»Corriere dela Sera«).

Opustošenje v Černovicah

Bukarešta, 14. julija. d. Po poročilih vojnih dopisnikov rumunskih listov je bukovinsko glavno mesto Černovice silno trpelo v sedanji vojni. Mnogo poslopj v mestu je porušeni in poškodovanih. Pred evakuacijo je v Černovicah silovito gospodarila sovjetska soldateska. Številne trgovine in tu di zasebna stanovanja so bila opljenjena. Tudi industrijska podjetja so hudo trpela. Velike tovarne Jileca in Lujani, ki spadajo med največja industrijska podjetja v Bukovini, so v razvalinah. Enaka usoda je zadel tudi številne manjše tovarne v Černovicah, tako da se je gospodarsko življenje skoraj docela ustavilo. Nadalje je bila v Černovicah do tal porušena tudi električna centrala. Mesto je ostalo brez elektrike ne luči in prav tako je zaradi tega tudi hudo trpel ulični promet. Kolodvor je skupaj z vsemi zgradbami skoraj do tal porušeni. Umikajoča se sovjetska vojska je razstrelila vse tri glavne mostove preko reke Prut. Tudi važni železniški križišči Orasni in Kojimin sta bili tako hudo prizadeti, da je železniški promet preko njih v vseh smereh prekinjen.

Černovice, 14. julija. s. Posebni dopisnik agencije Stefani poroča:

Na letališču v Černovicah, kjer je bilo poveljništvo sovjetskega letalstva in ki je največje v Bukovini, je imela sovjetska vojska 22. junija 45 letal in sicer 13 bombnikov in 15 lovskih letal. Takoj v začetku vojne so se spustili nemški strogolavci na letališče in ga bombardirali pol ure. Lesene lope so takoj zgorele, zidane pa so se zrušile. Eksplozija je sledila eksploziji, vsa skladišča streliva in goriva so zletela v zrak. Aparati, ki so bili v lopah, so se spreminili v prah. Pet sovjetskih lovcev se je dvignilo, pa so takoj v plamenih treščili na tla. Akcija strogolavcev je bila strašna. Sovjetsko letalstvo v Černovicah je bilo uničeno. Na letališču so še danes ostanki 30 sovjetskih letal. Pri begu iz Černovic so boljševiki iz masčevanja uničili vse vrenemnoslovne naprave, katerim so Nemci priznali. Sedaj polje na letališču živahno življenje rumunskega in nemškega letalstva.

Nova upravna organizacija Bukovine in Besarabije

Bukarešta, 14. jul. d. Večeraj popoldne se je ponovno sestala k seji rumunska vlada. Razpravljala je o organizaciji nove uprave v Besarabiji in Bukovini. Nadalje so bile določene nove cene za pšenico ter predpisi za prodajo pšenice.

Bukarešta, 14. jul. s. Namestnik ministrskega predsednika Mihael Antonescu je novinarjem razložil novo organizacijo Besarabije in Bukovine. Prva naloga, ki se je že pričela, je ta, da se izbriše na osvobodjenih ozemljih sleherni znak boljševizma. Treba je uničiti vsako morebitno komunistično gnezdo v teh krajih. Osvobodjene pokrajine bodo dobile lastno upravno avtonomijo. Izvedena bo tudi nova agrarna reforma na načelu pravičnejše razdelitve zemlje, kjer bodo naseljene izključno družine rumunskih kolonistov. Frontni bojevniki bodo v prvi vrsti upoštevani. Antonescu je pojasnil tudi temeljne točke novega duhovnega in socialnega življenja v Besarabiji in Bukovini.

Boji v zraku

Berlin, 14. jul. s. DNB poroča, da so nemška letala v soboto uničila 147 sovjetskih letal. Izmed teh je bilo 88 sestreljenih v letalskih spopadih, 59 pa razdejanih na posameznih vzletiščih. Nemško letalstvo je tega dne izgubilo 9 letal.

Velike skupine letal so v soboto intenzivno podpirale prodiranje vojske in so bombardirale nešteto utrdb na Stalinski črti. Pri Smolensku so razdeljali 77 tankov, 400 motornih vozil, večje število vlakov in 34 topov. Pri teh napadih nemško letalstvo ni imelo nobene izgube.

Helsinki, 14. jul. s. Med večerajšnjimi sovjetskimi napadi na Porvoo, Lovisa, Simpele, Konunsu, Kemijarvi, Kaukaa, Kilhtelysaara in Tuupodaara je finska protiletalska obramba sestrelila štiri sovjetska letala. Med bombardiranjem Prvoa, ki je skoraj popolnoma razdejan, je bil letalski alarm tudi v Helsinkih, toda napada ni bilo. Prebivalci Milpurija se pripravljajo na vrnitev v mesto. Mestni svet, ki je bival več od vojne 1939-40 v Helsinkih, se je vrnil ter je pričel delati za obnovo mesta.

Barcelona, 14. jul. s. Neka francoska državljanka, ki je potovala v konvoju iz Liverpoola v Gibraltar, je izjavila dopisniku dnevnika »Diario de Barcelona«, da je bil konvoj v prvih desetih dneh silovito napaden in da je bilo 17 ladij potopljenih. Potovanje iz Liverpoola do Gibraltarja je trajalo tri tedne.

Helsinki, 14. jul. tr. O priliki napadov sovjetskih letal na razna finska mesta je večeraj protiletalsko topništvo sestrelilo 5 sovražnih aparatov.

Nemško vojno poročilo

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 14. julija. Vrhovno vojno poveljništvo je izdalo danes naslednje poročilo:

Operacije za prodor na vzhodni fronti potekajo po načrtu.

Finska vojska je pod poveljstvom maršala Mannerheima na obeh straneh Ladosekega jezera prešla v napad. Rušilec so potopili dva stražna čolna sovjetske mornarice.

Na morju okrog Anglije so bojna letala zažgala dva tovorna parnika v konvoju in dosegla zadetke v polno na dveh drugih trgovskih parnikih.

Oddelki bojnih letal so zadnjo noč z dobrim uspehom bombardirali pristališke naprave na južni in jugovzhodni obali Anglije.

Sovražnik je odvrzel zadnjo noč s slabimi silami nekaj bomb v severozapadni Nemčiji, ne da bi dosegel kaj učinka. Nočni lovci so sestrelili eno angleško bojno letalo.

Madžarsko vojno poročilo

Budimpešta, 14. jul. rs. Brzi madžarski oddelki, ki so po prodoru na daljavo 50 km dosegli reko Studenko, so znova napredovali za 30 km in so dosegli reko Kaluž. Sovjetske čete nudijo povsod trdovraten odpor, ker se boje, da bi bile sicer obkoljene druge čete, ki se umikajo južno od madžarske fronte. Madžarska pehota in konjenika sledita neposredno brzim oddelkom in nadaljujejo s pacifikacijo zasedene ozemlja. Napredovanje se nadaljuje.

Odkritja o načrtih sovjetske vlade

Ženeva, 14. julija. s. »Journal de Geneve« je objavil senzacionalna odkritja o stališču sovjetrov v sedanji vojni. List poroča, da je z dokumenti dokazano, da je poročevalec agencije Havas 27. novembra l. 1939 poročal o govoru Stalina dober teden dni prej načelnikom posameznih oddelkov političnega urada ruske komunistične stranke, v katerem je o sovjetsko-nemški pogodbi, ki je bila sklenjena ne nekaj dni prej, dejal:

V interesu sovjetrov je, da izbruhne vojna med Nemčijo in zapadnimi demokrati. Bistvenega pomena je pri tem, da se vojna čim bolj zavleče. Komunistična

Topniško udejstvovanje pri Tobruku

Bombardiranje sovražnih topniških postojank, utrdb in pristaniških naprav

Glavni Stan Oboroženih Sil je objavil 14. julija naslednje 404. vojno poročilo:

V severni Afriki je na fronti pri Tobruku ogenj našega topništva pogнал v beg sovražni oddelki.

Letalski oddelki osi so bombardirali sovrážne postojanke ter povzročili požare v bližini Marse Matruha. V Tobruku so bile bombardirane postojanke topništva, utrdbene naprave, zbirališča motornih vozil in pristaniške naprave.

Dve angleški letali, ki sta skušali napasti Tripoli, sta bili sestreljeni od naših lovskih letal in sta se v plamenih zrušili v morje.

Na otoku Rodu so sovražna letala bombardirala nekaj krajev ter so povzročila neznatno škodo.

V vzhodni Afriki živahno udejstvovanje topništva v odseku pri Uolcheftu.

Na bojišču, 14. julija s. Posebni dopisnik agencije Stefani poroča:

V zadnjih dneh so Angleži, obkoljeni v Tobruku, ponesno skušali presenetiti italijansko-nemške čete, da bi prebili obroč, so pa vselej zadel na takojšen in energičen odpor naših vojakov ter so se morali vsa-

kokrat umakniti nazaj na svoje postojanke, pri čemer so imeli velike izgube. Prvi poskus, ki pa je bil bolj poizvedovalnega značaja, je napravil sovražnik pozno popoldne 11. julija s pehotnimi patrolami, ki so jih ščitili tanki. Naše topništvo in protitankovsko orožje sta takoj preprečila sovrážnikov poskus. Nato je sovražnik, ki se je hotel na vsak način odpreti pot, ponovil poskus z večjimi in močnejšimi enotami. V noči na 12. julija so Angleži z ena napadli z močnim topniškim ognjem, s strojnimi in večjim številom tankov vozno pot Tobruk—El Adem, toda naše čete, ki so bile budno na straži, so takoj ustavile sovražnika. Po ostrem spopadu se je sovražnik moral umakniti. Na bojišču je pustil mnogo mrtvih, ranjenih in ujetih kock, orožja in tankov. V prvih urah istega dne so Angleži ponovili svoj poskus v istem pasu s še večjo silo, toda tudi to pot niso presenetili Italijanov, ki so v novi ostri borbi zlomili zadnjo sovražnikovo ofenzivno namero. Angleži so izgubili mnogo ljudi, materiala in tankov. Ti poskusi so dokazali Angležem, da ne morejo zlomiti obroča in da so v vedno težavnejšem položaju.

stranka se mora konsolidirati in ukoreniniti v sleherni vojskujoči se državi.

Vest o teh izjavah je bila, kakor znano, demantirana iz Moskve, kominterna pa je na podlagi omenjenih Stalinskih izjav sprejela vsa potrebna navodila. Sovjetski režim je imel namen pripraviti svetovno revolucijo. To je bil, kakor je Stalin posebej naglasil, edini in največji namen ruske zunanje politike. Vojna v Evropi je pogoj za tako revolucijo.

Tako je govoril Stalin, Nemčija pa je z odločnim dejanjem napravila konec dvojnigril boljševizma.

Varšava, 14. julija. Ob priliki zasedbe Lvova so našli mnogo dokumentov, ki kažejo na sovjetske priprave za napad na Nemčijo. Med drugim je bilo ugotovljeno, da so razdelili med čete v Lvovu list »Sovjetska zvezda« z dne 23. junija, v katerem je med drugim rečeno:

»Z enim samim udarcem bomo strl Nemčijo.«

V tiskarni, kjer so tiskali ta list za sovjetsko vojsko, so našli tudi odredbo za urednike lista in navodila, ki kažejo na vojaške priprave. Zanimivo je, da so bili uredniki lista prisiljeni, da so se pričeli učiti nemščine.

Turška sodba o vojnih operacijah v Rusiji

Carigrad, 14. julija. s. Dogodke na ruski fronti spremljajo z veliko pozornostjo listi, javnost, kakor tudi politični krogi. List

Vojaška zveza Anglije s Sovjetsko Rusijo

Pogodba o medsebojni pomoči

Rim, 14. julija. s. Moskovski radio je večeraj ob 14. objavil, da je bil sklenjen z Anglijo poseben pakt o vzajemni pomoči. Pogodba določa vzajemne obveznosti za obe državi, da si bosta v skupni borbi pomagali in da ne bosta sklenili nikakega separatnega miru z nasprotnikom. Pogodbo sta podpisala komisar za zunanje zadeve Molotov in angleški veleposlanik Cripps.

Berlin, 14. jul. s. O vojaški zvezi med Anglijo in Sovjetsko unijo piše »Völkischer Beobachter« med drugim, da je namen te zveze jasen. V Londonu so si hoteli zagotoviti, da bo Moskva nadaljevala vojno do konca. Danes, ko ni več mogoče govoriti o boljševiški zmagi, se je treba pač oprijeti možnosti čim daljšega sovjetskega odpora v korist angleških interesov. Z vojaškega stališča potrjuje ta zveza dosedanje odnose med plutokracijo in boljševizmom. Sovjetske zahteve po pomoči so zmerom nujnejše v znamenju popolnega poraza boljševizma, London pa sklepa slovesno vojaško zvezo z Moskvo. Groteskno, toda značilno!

Stockholm, 14. jul. d. Kakor poročajo iz Londona, je objavil posebni dopisnik angleške službene poročevalske agencije v Moskvi podrobne podatke o paktu, sklenjenem med Veliko Britanijo in Sovjetsko unijo. Ta dopisnik pravi, da pomeni sklenjena pogodba v resnici pravo vojaško zvezo, ki je bila sklenjena po preliminarnih razgovorih, ki so trajali samo nekaj dni. Obe stranki sta čim dalje bolj uvidevali nujnost sklenitve take pogodbe. Stališče Moskve napram Angležem je postajalo v zadnjem času čim dalje bolj prijateljsko in bolj zaupno. To se je videlo tako iz pisanja tiska na obeh straneh kakor tudi v osebnih odnosih britanskih državljani, ki žive v Moskvi, napram domačemu prebivalstvu.

Sanghaj, 14. jul. d. Kakor poročajo iz Moskve, je na večerajšnji tiskovni konferenci dopisnik japonskega lista »Asahi« vprašal vodjo sovjetskega informacijskega urada Lozovskega, kakšne posledice utegne imeti britansko-sovjetska pogodba na rusko-japonske odnose. Lozovski je na to baje odgovoril, da nova pogodba med Moskvo in Londonom ne bo v ničemer izpremenila odnošaje ali obveznosti tako Sovjetske unije kakor tudi Velike Britanije. Lozovski baje izjavil, da odnosi Sovjetske unije napram Japonski s tem niso bili nje napram tretjim državam. Nadalje je nikakor predrugačen, marveč bodo tudi v

bodoče temeljili na japonsko-ruski pogodbi od 13. aprila t. l. Na koncu svojega pjasnila je Lozovski označil sovjetsko-britansko pogodbo kot realno koalicio, ki obvezuje obe državi k medsebojni pomoči z vsemi razpoložljivimi sredstvi.

Washington, 14. julija d. Tukajšnji diplomatski krogi izražajo mnenje, da predstavlja sklenitev vojaške zveze med Londonom in Moskvo samo formalno potrditev stanja, ki je obstajalo že vse od časa, ko je pričela vojna med Nemčijo in Sovjetsko Rusijo. Dejansko ne vsebuje večeraj objavljena pogodba nič novega in tvori zato samo veliko gesto brez vsebine.

Moskva noče upoštevati haaskih konvencij

Stockholm, 14. jul. d. Po informacijah, ki so dosepele iz Moskve, je sovjetska vlada odločila, da ne bo upoštevala določb haaskih konvencij iz leta 1907 za večje število v Baltiku in na Severnem morju nahajajočih se ladij, za katere je Nemčija izjavila, da jih bo uporabljala kot bolniške ladje.

Nemška izjava o rabi strupenih plinov

Berlin, 14. jul. d. Agencija Reuter in londonski radio sta v soboto popoldne razširila vest, da je zastopnik šefa sovjetske propagande Lozovski enako, kakor je to storil že prej sovjetski poslanik v Buenos Airesu, izjavil, da je nemška vojska v bojih na vzhodu rabila strupene pline. K temu izjavljajo na merodajnih mestih naslednje:

Kakor je to jasno izjavilo že ob svojem času vodstvo nemške oborožene sile, Nemčija tako dolgo ne bo uporabila strupenih plinov v vojni, dokler tega ne bo storil sovrážnik. Ta izjava je bila z nemškega merodajnega mesta ponovno ponovljena. Zato niti ne bi bilo potrebno, da se sedaj še enkrat posebej ugotovi, da doslej nemška vojska ni niti na enem bojišču proti komurkoli uporabljala strupenih plinov. Zaradi prodora Stalinske črte pa očitno širijo sedaj sovjetske oblasti vesti o rabi strupenih plinov na nemški strani, da bi s svoje strani v naprej opravičili tako uporabo. Vodstvo nemške oborožene sile je odločeno, da bo na vsak poskus uporabe strupenih plinov s strani sovražnika odgovorilo z najostrejšimi protiukrepi.

Obisk Visokega Komisarja na Notranjskem

Naš narod je na manifestativen način potrdil svojo vdanost Rimu in Duceju

Naša Notranjska je imela v nedeljo iskreno slovesen praznik, ko je v svoji sredi pozdravila Visokega Komisarja Eksc. Emilija Grazioli. Visoki predstavnik je obiskal vse pomembnejše kraje tega predela Ljubljanske pokrajine in je bil povsod zelo toplotno sprejet. Bila je to po daljšem času resnično lepa poletna nedelja, polna sonca in vedrine in povsod, kamor je visoki gost prispel, se je zbirala množica kraškega prebivalstva v prazničnem razpoloženju. Naš narod je tudi pri tej priliki izpričal svojo vdanost in hvaležnost Vladi in Duceju, po čigar velikodušni naklonjenosti je naša zemlja sredi viharja deležna prospeha in miru.

Logaški župan Oblak pozdravlja Visokega Komisarja Eksc. Grazioli

Ljubljana, 14. julija. Malo pred 8. je Visoki Komisar Eksc. Emilio Grazioli v spremstvu ge. soproge krenil na daljše uradno potovanje po krajih Notranjske. V njegovem spremstvu so bili zastopniki ljubljanskega središča Stranke Gatti, osebni tajnik g. Ruffini, poveljnik karabinerjev major Cavalero, kapitan Karabinerjev Dragoni, vodja ljubljanske skupine Dopolavora Liberti in zastopniki dnevnega tiska. Že na poti do Logatca so številni slavoloki in mlaji pa s trobojnicami okrašene hiše pričali, da se je Notranjska dostojno pripravila na svoj praznik. V Logatcu samem se je pričel niz manifestacij, ki so se potem vrstile po vsej Notranjski ves dan.

Sprejem v Logatcu

Na glavnem trgu, ki so ga krasile trobojnice in črne zastave z liktorskimi znaki, je množica prebivalstva in šolske mladine pričakala visokega gosta. Godba je zaigrala himno, četa alpincev je strumno dala častni salut, župan Gabriel Oblak in župnik Valentin Remžar pa sta ob spremstvu okrajnega komisarja cav. Umberta Rosinija visokemu predstavniku izrekla iskreno dobrodošlico. Med živahnim vzklikanjem množice je Visoki Komisar stopil med ljudi, med katerimi je bilo nekaj lepih narodnih noš. Mala Martica mu je izročila krasen šopek, mala Zlatica pa mu je v imenu šolske mladine, ki se je bila zbrala pod vodstvom upravitelja Straussa, izrekla prisrčen pozdrav. Mimogrede je Visoki Komisar pregledal še četo gasilcev, nato pa je stopil na oder, pripravljen pred škerlevo gostilo.

Domača godba je zaigrala himno, šolska mladina pa je zapela Giovinezze. Župan Oblak je v kratkem nagovoru podaril, da hoče notranjsko prebivalstvo dati spoštovanje, da bo tudi samo spoštovano, da hoče delati, da bo od svojega dela moglo živeti in hoče ravnati tako, da bo tudi ta mali košček zemlje delal čast svojim zaščitnikom. Govor je zaključil z vzklikom Kralju in Cesarju, Duceju in Eksc. Visokemu Komisarju.

Visoki Komisar je nato nagovoril predstavnike in ljudstvo. Lep sprejem je bil Visokemu Komisarju dokaz o lojalnosti in zahvale prebivalstva Veliki Italiji, ki jo vodi Duce. Visoki Komisar je poudaril, da Italija spoštuje vse narodne svetinje Slovencev, zahteva pa lojalnost in spoštovanje oblasti in Vojske. Posebno zanimanje je Italija posvetila delavnosti, kmetstvom ljudstvu pokrajine. Niti ped zemlje ne sme ostati neobdelane. Lepša bodočnost prebivalstva je zagotovljena, če bo sodelovalo na vseh področjih življenja s svojimi zaščitniki. Druzi nas rimska vera in spoštovanje družine. Uveljavljen bo red in pravica, enaka pravica za vse. — S kilci Kralju in Cesarju, Duceju in prebivalstvu Logatca je Visoki Komisar zaključil svoj govor in ljudstvo je navdušeno vzklíknilo za njim.

Po slovesnem delu sprejema se je Visoki Komisar postavil med zbrane narodne noše in se dal fotografirati z njimi. Nato si je ogledal občinski urad, kjer so mu bili predstavljeni zastopniki občine. Nagovoril jih je in jim obrazložil, kako odgovorna je javna služba. Predstavniki oblasti morajo predvsem s svojim vzgle-

dom, lojalnostjo in svojo poštenostjo vzgajati ljudstvo. Najpotrebnejši naj jim bodo najbližji. Izrazil je svoje prepričanje, da imajo vsi, ki so zdaj na odgovornih mestih take vrline, da bo njih delo v korist prebivalstva in Italije. Odtod je skozi špalir odšel v cerkev sv. Nikolaja. Tu je cerkveni zbor zapel Ave Mario z lepo uspehim solom Fani Mačkove. Obiskal je še sedež Stranke, kjer ga je pozdravil šef R. Michelangelo.

Prihod na Rakek

Ob vihnem vzklikanju prebivalstva se je Visoki Komisar nato odpravil v Laze, Ivanjesele in na Rakek.

V Lazah ga je spet pričakovalo ljudstvo, okoli njega pa se je zgrnila šolska mladina, vzklíkala živijo in ga pozdravljala z zastavicami. Podžupan Valentin Petkovšek mu je želel dobrodošlico, učenka Dragica pa je izročila soprogi Visokega Komisarja lep šopek. Gasilci iz Laz in Jakovice so ga strumno pozdravili. Pravtako prisrčen je bil sprejem v Ivanjem selu.

Na Rakeku se je prebivalstvo skrbno pripravilo. Na trgu je Visoki Komisar obhodil častno četo in sprejel poveljnika posadke, podpolkovnika Scarterie. Na odru, okoli katerega se je zbralo prebivalstvo, je visokega gosta pozdravil župan Andrej Modic. V svojem govoru se je Eksc. Grazioli predvsem zahvalil za obisk in poudaril, da bo imel Visoki Komisar priliko, spoznati vrline kraškega prebivalstva in njegovo hvaležnost Duceju in njemu za ukrepe na vseh področjih, ki so v prid prebivalstvu. Visoki Komisar se je zahvalil za lepi sprejem in pozval prebivalstvo, naj vrača lojalnost, ki jo kaže Italiji, z lojalnostjo ter naj se v miru posveti delu za boljšo bodočnost. Prepričal se je, da je slovensko kmetstvo ljudstvo zdravo in delavno, da drži dano besedo in da bo zaradi tega sodelovanje med njim in predstavnikom vlade kar najbolj uspešno. Visoki Komisar je vzklíknil Kralju in Cesarju, Duceju in prebivalstvu Rakeka ob navdušenem odzivanju vsega zbora.

Visoki gost si je ogledal vojaško karabinerjev, nato pa je ga župnik Franc Novak povedel v cerkev sv. Srca Jezusovega, ki je bila nedavno dograjena po načrtih prof. Plečnika. Tudi v tej cerkvi je Visoki Komisar poslušal ubrane glasove cerkvenega zbora. Po obisku občinske pisarne, kjer je Visoki Komisar nagovoril občinske svetnike, je obiskal še sedež Stranke, nato pa je nadaljeval svojo pot.

Pri Cerknicih in okoličinah

Na trgu pred cerkvijo v Cerknici se je zbralo prebivalstvo trga in okoliških vas. Visoki Komisar je obhodil častno četo in sprejel raport poveljnika posadke polkovnika Simoniti, nakar je vojaška godba zaigrala himno. Visokega gosta je pozdravil župan Janez Otoničar in zastopniki sosednjih občin Begunji in Sv. Vida. Pozdravili so ga postrojenci gasilci, najživahneje pa je bilo med mladino, ki je bila zbrana okoli odra. Visoki Komisar je ponovno občudoval krasne narodne noše in sprejel iz rok učenk lep šopek ter snop pšeničnega klasja. Ob vzklíkkih mladine in prebivalstva je stopil na oder, kjer ga je pozdravil župan Otoničar. Visoki Komisar se je zahvalil in zagotovil prebivalstvu, da bodo proučena vsa vprašanja v zvezi z napred-

kom kmetijskega prebivalstva. Lep sprejem je dokazal lojalnost slovenskega ljudstva do fašistične Italije. Pod zaščito vlade in hrabre vojske bo slovensko kmečko prebivalstvo lahko živel in delalo v miru, ki si ga najbolj želi. — Pred govorom je šolska mladina zapela Giovinezze, po govoru pa Himno imperija. Visoki Komisar je posebej pohvalil mladino in šolsko vodstvo. Po ogledu sedeža stranke, ki ga vodi šef Simoncini, je tudi v Cerknici stopil v cerkev v spremstvu župnika Ivana Štraherja in prebivalstva. V občinskem uradu so ga pozdravili še predstavniki občin Begunje in Sv. Vid. Visoki Komisar je vsem zatrdil, da bo o priliki obiskal tudi vse oddaljene vasi, njegov sedanji obisk pa naj dokaže, da se zanima tudi za najmanjša naselja v pokrajini, katerih vsa važna gospodarska in socialna vprašanja bodo rešena enako učinkovito, kakor vprašanja glavnega mesta Ljubljane. V imenu občine Sv. Vid je Visokega Komisarja pozdravil župan Anton Tekavc. V sedežu Stranke je bilo servirano okrepčilo, nato pa se je Visoki Komisar s spremstvom ob navdušenem vzklikanju množice odpravil proti Grahovu.

Prva naslednja postaja je bila v Martinku, kjer se je prebivalstvo zbralo ob cesti in navdušeno pozdravljalo visokega gosta. Po kratkem postanku v tej prijazni vasi so avtomobili odbrzeli v Grahovo, kjer sta šolska mladina in prebivalstvo Visokega Komisarja enako navdušeno pozdravila. Župan Lojze Vester je visokemu gostu izrekel toplo dobrodošlico. Po obhodu častne čete pod poveljstvom stotnika Landriana so se Visokemu Komisarju poklonile tri deklice v imenu šolske mladine in mu izročili lep šopek.

V Ložu in Starem trgu

Iz Grahovega se je visoki dostojanstvenik odpravil pod znamenito Križno goro z znano Križno jamo. Tu je bil Visoki Komisar spet deležen prisrčnega sprejema. Na trgu pod cerkvijo ga je prebivalstvo navdušeno pozdravljalo, po obhodu častne čete in po raportu poveljujočega častnika pa so šolske deklice poklonile komisarjevi gospe lepo kito cvetja. Na odru so se zbrali predstavniki z županom Francem Presečnikom, v imenu starotrske in loške občine pa je Visokega Komisarja pozdravil podžupan Franc Škrbec. Visoki Komisar je v odgovoru priznal vrline našega kmetijskega ljudstva in izjavil, da bodo tudi v bodočnosti dejanja pričala o naklonjenosti fašistične Italije našemu prebivalstvu. — Po kratkem obisku cerkve se je Visoki Komisar s spremstvom odpravil v Stari trg.

Tudi starotrsko prebivalstvo se je zbralo s šolsko mladino in predstavniki ob glavni cesti. Dobrodošlico je izrekel župan Mlakar s predstavnikoma sosednjih vasi in občin. V sedežu Stranke je šef Ernesto Giacomin potoval Visokemu Komisarju, v cerkev pa ga je povedel župnik Franc Presečnik. Podžupan Franc Škrbec mu je nato izročil spomenico, v kateri prebivalstvo Starega trga prosi predstavnika vlade za rešitev najnujnejših gospodarskih vprašanj. Spomenico je Visokemu Komisarju izročil tudi nadupravitelj snežniške graščice Leon Šavta. Posebno zanimanje Visokega Komisarja je vzbudila živinska razstava, ki so jo priredili starotrski živinorejci. Nad 50 glav premijirane montafonske pasme je pričalo o visoki stopnji živinorejstva v tem kraju. Kmetijski referent Vlado Mohorčič je Visokemu Komisarju poročal o stanju živinoreje in o njenih potrebah. Živinorejski zadrugi, ki uspešno deluje, je Visoki Komisar poklonil večjo vsoto za nagrado najboljšim živinorejcem.

Čez Gorenje jezero in Unec do Planine

V gozdovi pod Starim trgom so postregli s skromnim okrepčilom, nato pa je Visoki Komisar nadaljeval obhod. Na Gornjem Jezeru ga je pozdravilo prebivalstvo, ki se je zgrnilo okoli šolske mladine. Avtomobili so nato pihili do Unca, kjer so Visokemu Komisarju želeli dobrodošlico vaščani, šolska mladina z upraviteljem Andrejem Knilnikom in župnikom Andrejem Martinčič. Prisrčen je bil sprejem v Planini, kjer se je zbralo prebivalstvo na trgu Miroslova Vilharja. Visokega Komisarja sta pozdravila župan Fran Širca in župnik Ivan Lovšin, šolska mladina pa je prirejala navdušene ovacije. Z okusno okrašenega odra je Visoki Komisar nagovoril prebivalstvo in se mu zahvalil za zagotovilo, da bo močna fašistična Italija držala svoje obljube in posvetila glavno skrb delovnemu ljudstvu, zlasti pa kmetstvom prebivalstvu. Po obisku sedeža Stranke in občinskega urada se je Visoki Komisar odpravil dalje proti Gorenjemu Logatcu. — Tu je četa posadke izkazala visokemu gostu vojaške časti, v imenu prebivalstva pa sta ga pozdravila župan Anton Skubic in župnik. Visoki Komisar si je ogledal cerkev in občinski urad, kjer je občinske svetovalec opozoril na odgovornost pri opravljanju javne službe. Po ogledu sedeža Stranke so mu bili predstavljeni starešina sodišča in učiteljski zbor.

Vrhunec navdušenja na Vrhniki

Na povratku je Visoki Komisar okrog 17. došel na Vrhniko, kjer se je na Cankarjevem trgu zbrala ogromna množica Vrhnčanov in prebivalstvo iz okoliških vasi. Šolska mladina in prebivalstvo sta Visokemu Komisarju z navdušenim, dolgotrajnim vzklikanjem dokazovala svojo hvaležnost in spoštovanje. Pozdravni nagovor je imel okrajni glavar za ljubljansko okoličnico Maršič, nato sta visokega gosta pozdravila župan Ignac Hren in dekan Janez Burnik. Po obhodu častne čete se je Visoki Komisar podal k skupini peštrih narodnih noš in med mladino, ki mu je neprestano vzklíkala in mu izročila krasne šopke. Vrhnški šolski mladini so se pridružili šolski otroci iz Ligojne in z Blatne Brezovice. Z odra, ki je bil postavljen pred Cankarjevim spomenikom, je Visoki Komisar nagovoril množico. Po vzklíkkih Kralju in Cesarju, Duceju in prebivalcem Vrhnike, je Visoki komisar odšel v sedež Stranke in od tod na občino, kjer je občinske moze spet opozoril na važnost in pomembnost

njihove naloge. Po obisku cerkve Sv. Pavla je častna četa izkazala Visokemu Komisarju ob sviranju himne vojaške časti, nato pa je Visoki Komisar s spremstvom nadaljeval pot preko Drenovega griča, Loga in Brezovice do Ljubljane.

V Drenovem griču se je prebivalstvo zbralo s šolsko mladino in gasilci in navdušeno sprejelo visokega gosta. V Logu ga je pozdravila četa milicnikov pred šolo, kjer je tudi sedež Stranke. Po sprejemu vdanostnih pozdravov šolske mladine se je Visokemu Komisarju župan Ivan Jarc zahvalil za obisk ter mu zagotavljal lojalnost in sodelovanje prebivalstva. — Na Brezovici se je zbralo prebivalstvo s šolsko mladino, kateri se je pridružila tudi mladina iz Notranjih gor. Po obhodu častne čete sta Visokega Komisarja pozdravila župan Ignac Novak in župnik Andrej Lavrič.

★

Nedeljsko potovanje Visokega Komisarja Eksc. Grazioli je po naši Notranjski spajalo pač med najlepše dogodke, kar smo jim bili priče v času našega življenja pod varnim okriljem fašistične Italije. O dvojem je nas vse noviči prepričal ta pohod, ki je predstavil samo niz triumfalnih srečanj visokega dostojanstvenika z našim preprostim kmečkim ljudstvom: da se g. Visoki Komisar kot predstavnik najvišje oblasti med nami z iskreno

V spomin Ivanu Škarji

Danes je štirinajst dni, odkar počiva na beograjskem pokopališču naš ugledni slovenski rojak državni svetnik Ivan Škarja. Doga leta svetovne vojne je srečno prebil kot rezervni topničarski častnik v Galiciji in Italiji, sedanja vojna ga je pa otela. V renici je postal žrtve vojne. Po bombardiranju Beograda je potoval kot član glavnega odbora Rdečega križa v Vrnje in Sarajevo, prestal mnogo prizorov groze in razdejavanja, trpel tudi pravo pomanjkanje, ko je moral živeti dneve in noče le ob vodi in suhem koruznem kruhu, dokler se Rdečemu križu ni posrečilo dobiti najpotrebnejših živil, tako da je njegova zvesta soproga Magda lahko začela kuhati v

sarajevski kleti na malem štedilniku za 39 ljudi. Že v Sarajevu je obol, v Beograd se je vrnil v bolnišnico, kjer je bilo pa zaradi izrednih razmer pravilno zdravljenje onemogočeno, in je po nesrečni operaciji preminil po še enem tednu težkega trpljenja.

Kako priljubljen in spoštovan je bil med Slovenci v stari domovini in v Beogradu, to nam je bilo dovolj znano. Dan na dan je dobival iz vseh krajev od najpreprostejših ljudi in najuglednejših osebnosti prošnje za razna posredovanja, za rešitev njihovih in za življenje celih rodbin važnih zadev. Neumorno je študiral, reševal zamo-

vnemo in pozornostjo sanima za vsa življenjska vprašanja tega čudovitega, ponekod bogatega, ponekod siromašnega koščka zemlje in da na vsaj tej zemlji živi pošten in prostodušen rod, ki rad sodeluje z vsakomer, če pride k njemu z dobro, odkrito besedo, kakor je g. Visoki Komisar v nedeljo po notranjskih trgih in vaseh nagovarjal množico. Na sožitje med našim ljudstvom in oblastjo bodo brez dvoma blagodejno vplivala ponovna zagotovila visokega funkcionarja, ki na naši zemlji predstavlja izvrševalca Ducejeve volje, da bo fašistična Italija zmerom ščitila naš narod, njegovo kulturno samobitnost, njegov jezik in narodne običaje. Manifestacije, ki so se v nedeljo vrstile od Vrhnike pa do Loza in Starega trga, so pokazale, kako zna naš narod ceniti pravičnost in naklonjenost in kako zna biti zanj hvaležen z delom, disciplino in lojalnostjo. — Visoki Komisar je na tem svojem obhodu potoval skozi kraje, ki spadajo med najbolj siromašne v naši pokrajini, marsikatero odposlanstvo se je s prošnjo obrnilo nanj in že na mestu je Eksc. Grazioli najpotrebnejšim razdelil nekaj podpor. Se več pa je bilo radosti ob vsaj tej poti — iskrene radosti našega prebivalstva, da lahko v svoji sredi pozdravi predstavnika fašistične Italije, ki je našemu ljudstvu že s svojimi dosedanjimi ukrepi zagotovila delo in mir.

tane zadeve in redno odgovarjal na neštete dopise, pomagal, kjer je le mogel, in se ni nikdar pritoževal, da ga je zaupanje njegovih rojakov razen njegovega rednega posla obremenjevalo stalno z dolgotrajnim izrednim delom. Pa vendar je našel še časa, da je vodil kot predsednik posle podružnice Ciril-Metodove družbe v Beogradu in deloval kot delaven član in pravni svetovalec v glavnem odboru Rdečega križa. Tudi slovenski dijaki, ki so postali po koncu svetovne vojne deležni njegovega znatnega darila 10.000 K, ne bodo pozabili njega, ki je iz lastne skušnje vedel, kako hudo je študirati brez denarja.

Kot vsi v resnici dobri ljudje je bil večin ljubitelj narave. V Beogradu je skoro vsako nedeljo v spremstvu svoje gospe soproge kot pravi Slovenec hodil na Avalo. V Ljubljani je bil v svoji mladosti med ustanovitelji Ljubljanskega športnega kluba.

Kakšen ugled in ljubezen je užival pokojni Ivan v Beogradu, sta nam odkrila v svojih pogrebnih govorih podpredsednik državnega sveta g. Radoje Jovanović in odposlanec Rdečega križa sanitetni general g. dr. Zarko Ruvidić. Slavila sta plemenitost njegove duše in njegovo srce, polno dobrote njegovo temeljito pravno znanje in pravno zavest, objektivnost in pravičnost, pri tem pa redko skromnost, akoravno je zapustilo njegovo delo v državnem svetu tako globoko brazdo, da bo to delo služilo za zgled bodočim generacijam.

Naj bodo ta zagotovila ljubezni in spoštovanja njegovih slovenskih in drugih prijateljev, znancev in častilcev vsaj v majhno uteho njegovi težko pretrčeni gospe soprogi Magdi iz spoštovane ljubljanske rodbine g. Emanuela Josina, direktorja finančne blagajne v p. Lepo ju je bilo gledati, ko sta se sprehajala po Beogradu ali sedela v kavarni sama ali v družbi njihovih slovenskih ali beograjskih prijateljev. On s svojo divno glavo, kakor smo čuli ob njegovem grobu, še vedno kodrolas in črn, jak hrust, zdrav in čvrst — mati mu je umrla v svojem 96. letu! — ona pa fina in drobna, precej mlajša po letih, a mu neskončno vdana in zanj skrbča. Usoda pa je hotela, da je izdihnil v njenih rokah, iz katerih ga ni izpušila zadnjih 25 ur njegovega trpljenja, prav na njen rojstni dan, z njegovim imenom na ustnih.

Bodi našemu odličnemu rojaku časten spomin, njegovi gospe soprogi pa globoko sožalje in želja, da najde tolažbo v lepih spominih.

Stoletnica prvega izletniškega vlaka

Spomnili so se je na nedavnem kongresu hotelirske zveze v švici

Prešlo nedeljo se je vršil v Lausannu jubilejni kongres švicarske hotelirske zveze. Lausanne ob Zenevskem jezeru je najstarejša tujsko prometna točka Švice. Že v 18. stoletju je prihajalo zlasti mnogo Angležev na Zenevsko jezero, in čeprav je Zeneva po svojem trgovskem in političnem pomenu važnejše, jo je Lausanne kot mesto gostiln in prvih hotelov daleč nadkrijalo. V tej zvezi se švicarski listi spominjajo začetkov švicarskega gostinstva. Švicarji so nekada bili znani po Evropi, da pridelujejo najboljši sir in da so veliki pijanci. V nekaterih švicarskih mestih so v 17. stoletju obstajala posebna društva pijancev. Najznamenitejše je bilo ono v Bernu. Imenovalo se je »Družba zlate ušice«. Krog članov je bil omejen na 50. Glavna njihova dolžnost je bila, da se morajo vsak dan do pijanosti napiti. Seveda, domačega vina je bilo v švici bolj malo. In nekatera švicarska vina so bila na glasu, da pregrizejo železne obroče. Dotok tujcev, ki so jih privlačile naravne lepote Švice, je povzročil, da so v švici zgodaj imeli urejeno gostinstvo in pred 100 leti je že tam obstajala zakonodaja, ki je gostu zagotovo posebno zaščito oblasti.

Letošnji švicarski hotelirski kongres pa je bil še posebej posvečen stoletnici potovalnih organizacij Dne 5. julija 1841. je vozil na Angleškem prvi privatno organizirani poseben vlak. Organiziral ga je tajnik nekega treznostnega društva Thomas Cook, katerega ime je postalo slavno kot očeta organiziranega tujškega prometa. Cookov prvi poseben vlak, ki se ga je po znižanih cenah poslužilo 570 ljudi, je bil za takratno dobo velik uspeh in prava senzacija. Cook je nadaljeval svoj posel, ki se mu je kmalu popolnoma posvetil. Že leta 1845. je organiziral prva velika skupna potovanja, pri katerih je poskrbel ne samo za vožnjo, temveč tudi za hrano in stanovanje. Za taka potovanja je Cook izdajal posebne vodnike in je tudi na tem polju početnik danes tako obsežne vodniške literature. V zaročnik je bilo vse, kar je danes v organizaciji tujškega prometa tako do podrobnosti izpeljano, že od Cooka zamisljeno. Tudi današnje potovalne blagajne, v katere plačujejo v tedenskih obrokih, da si osigurajo za počitnice lepo potovanje, so Cookova iznajdba.

Kmalu je na Angleškem Cookova potniška pisarna postala veliko podjetje, ki je kmalu uvedlo tudi hotelske bone in potovalne denarne nakaznice. Iz Anglije je Cook prenesel svoje podjetje tudi na kon-

tinent in ustanovil je celo v Ameriki svojo podružnico. Leta 1863. so na Nemškem ustanovili »Nemški potniški biro«, ki je bila prva od Cooka neodvisna tujsko-prometna organizacija. Pretekla so desetletja, preden so se tudi v drugih državah ustanovila slična podjetja, ali ustanova Thomasa Cooka je še danes največja organizacija na tem polju. Švica je bila v drugi polovici prejšnjega stoletja glavna tujsko-prometna država in tujski promet je švicarjem v 100 letih, odkar se organizirano izvaja, prinesel dohodek, ki grede v milijarde. Razumljivo je zato, da tam še posebej proslavljajo stoletnico prvega izletniškega vlaka.

Iz Novega mesta

n— Nova poštna zveza. Te dni je bila ponovno uvedena poštna avtobusna zveza med Novim mestom in Šmarjeti. Poštno in potniško službo vrši na tej progi avtobusno podjetje g. Kosa iz Novega mesta ter dve poštni in potniški promet dvakrat dnevno. Od pošte v Novem mestu odhaja avtobus ob 7. in 13. uri, iz Šmarjete pa odhaja v Novo mesto ob 8. in 17. uri s prihodom v Novo mesto ob pol 9. in pol 18. uri ter ima takoj železniško zvezo proti Ljubljani. Z uvedbo te avtobusne zveze je bilo v prvi vrsti zelo ugodno mnogim letoviščarjem, ki posebno sedaj v zelo velikem številu obiskujejo zdravilne Šmarješke toplice.

n— Živinski sejem. V ponedeljek 28. t. m. bo v Kostanjevici eden naših največjih letnih živinskih sejmov, za katerega je tudi vsa prejšnja leta vladalo zelo veliko zanimanje med prodajalci in kupci. Tudi letošnji sejem obeta biti zelo dobro obiskan ter se bo vršil za vse vrste živali, in sicer prašiče, goveda in konje. Občina Kostanjevica opozarja že sedaj vse kupce in prodajalce, da se bo takrat vršil ta sejem prvič na novem sejmšči, ki je bilo leto posebno v ta namen urejeno in sicer poleg romarske cerkve Matere Božje Dobrega sveta.

n— Italijanski tečaj za otroke. Na splošno željo naših naročnikov bo tukajšnja podružnica »Jutra« priredila za otroke naših naročnikov poseben brezplačni tečaj italijanskega jezika. Vljudno naprošamo naše naročnike, da prijavijo najkasneje do 21. t. m. v tukajšnji podružnici svoje otroke, katere nameravajo poslati v tečaj.

Eksc. Visoki Komisar si z zanimanjem ogleduje razstavo živine v Starem trgu

Komedija v Londonu

»Neues Wiener Tagblatt« podaja po poročilih londonskih dopisnikov švedskih listov sarkastično poročilo o prizorih, ki so se odigrali te dni v Londonu, ko je tja prispela sovjetska vojaška delegacija. V boljševiški pozdrav stisnjene pesti in deklinski poljubi, od navdušenja vriskajoče komunistične skupine in gospodje v fraku ter dame v večernih oblekah iz najboljših angleških družbe so se združili k sprejemu na londonski postaji. Na postaji je bil sovjetski veleposlanik Majski, v predpisnem »proletarskem oblačilu«, nasprotno pa so bili angleški častniki oblekli svoje najlepše uniforme. Maogotisočglava množica, med katero so bili londonski komunisti v precejšnji manjšini, je obdajala postajo. Močni oddelki policije so se trudili, da bi to množico, ki je bila pripravljena za vse navdušene izbruhe, držali v redu. Ko pa je privozil vlak, je ta množica z

vzkliki sovjetski armadi in zvezi med Sovjetsko unijo ter Anglijo predrla kordon in je naravnost navalila na zastopnike sovjetske armade, ki so bili nemi od presenečenja. Neki švedski poročevalec piše doslovno: »Mlada dekleta so se metala sovjetskimi častnikom okrog vratu in jih poljubljala in samo skozi velike demonstracije navdušenja so si mogli avtomobili krčiti pot skozi množico.«

Do še značilnejših prizorov pobratimstva je prišlo isti večer v nekem londonskem restoranu, kjer je kitajski propagandni odbor priredil »rižev diner« za 500 gostov iz vseh družbenih slojev in ki sta se ga udeležila seveda tudi sovjetski veleposlanik Majski ter čungkingški veleposlanik Wellington Koo. Moški so prišli v večerni obleki, dame v veliki toaleti, vojaki v uniformi in »proletarci v delovnih haljah«, kakor pravi opis. Vzkliki v zboru na Sovjet-

ske Rusijo in Stalina so se menjavali s petjem angleške narodne himne, gospodje in dame iz angleškega visokega plemstva so vzeli veleposlanika Majskega v svojo sredo in ta se je počutil med vsemi lordi in lady očitno zelo dobro.

Toda nekim angleškim krogom so ti prizori navdušenja šli očitno malo predaleč. Previdno namigujejo, da bi utegnile biti politične posledice tega novega bratstva med Anglijo in Sovjetsko zvezo nmar nevarnejše, nego bi Anglija rada. »Za sovjetsko armado prihaja tudi sovjetska propaganda«, je napisal precej nepričakovano »Daily Express«, in ta sovjetska propaganda, pravi list, se kaže izredno učinkovito. Angleška propaganda bi se od nje lahko mnogo naučila. Smoter angleške propagande mora biti vsakako ta, da bi sejala povsod po Evropi upore in revolucijo...

Nova imena z vzhodnega bojišča

Zadnja poročila nemškega generalnega štaba omenjajo nekaj novih krajevnih imen, ki so vredna nekoliko pojasnila.

Polock je majhno mesto, kjer je bil svojčas sedež okrožne oblasti v predvojni Vitebski guberniji. Leži ob Dvini, kjer se odigravajo srdite borbe sedanje vojne ob železnici Orel-Riga. Cahi je živel tu komaj 20 tisoč prebivalcev, zdaj jih je menda nekoliko več. Zgodovina mesta sega precej daleč nazaj, naselbina izvira še iz Rurikovih časov. Pozneje je bila v Polocku rezidenca samostojnih ruskih knezov. Mestece je svojčas pripadalo Litvi. Ivan Grozni ga je l. 1563 zavezal ter ga močno utrdil. Pri prvi delitvi Poljske l. 1772 je Polock dobila Rusija.

Lepel je takisto sedež okrožne oblasti v nekdanji Vitebski guberniji. Leži tik Ule in Dvine. Slovijo največ po svojih spretih ribičih in po svojem prekopu, ki veže Lepel z rečnim sistemom Berezine.

Vitebsk je ime upravnega okrožja in

mesta obenem. Okrožje leži v Zapadni Rusiji ter meji na gubernije Pskov, Smolensk, Mogilov, Minsk in Vilno. Svet je tukaj v splošnem hribovit. V nižavju je mnogo jezer in močvirij. Najpomembnejša reka je Dvina, ki teče skozi te kraje v dolžini 742 km ter sprejema vase pritoke Mežo, Kasplojo in Ulo. V teh krajih je nad 2500 jezer. Tudi močvirja so zelo razsežna. Prebivalstvo Vitebska je belorusko. Kmetje pridelujejo pšenico, rž in ječmen, pa tudi mnogo krompirja in lanu. Zelo razvita je živinoreja, ovčereja in prašičereja.

Mesto Vitebsk leži na obeh bregovih Dvine, tam, kjer se izliva Vitba v Dvino. Kot prometna točka je Vitebsk pomembno železniško vozlišče na progi Riga-Orel. Ima več tvornice, med njimi veliko predilnico. V nekdanji nordijski vojni je Vitebsk bil na strani Švedov. Peter Veliki ga je zaradi tega kaznoval s tem, da ga je dal požgati.

Tisoč petsto požarov v eni sami noči

Kakor poroča agencija »Transradio« je angleški notranji minister Herbert Stanley Morrison dopisniku ameriškega lista »Liberty« izjavil, da je uspeh v primeru nemške vdora na britske otoke odvisen v veliki meri od tega, da-li se bo mogla Anglija z uspehom boriti proti požarom.

Škoda, ki so jo povzročali letalski napadi, je nadaljeval minister, ni bila nič manjša nego škoda v borbi za Atlantik. V obeh primerih sta oskrba in proizvodnja orožja v težki nevarnosti. Včasih se je v

Londonu zgodilo v eni sami noči, da so morali gasilski in pomožni oddelki voditi borbo proti več nego 1500 požarom, ki so jih zanetile nemške vižgalne in rušilne bombe.

Nič praznovanja v Franciji

Po odredbi francoske vlade v Vichyju bo letošnji 14. julij sicer praznik, toda brez slovesnosti. Ukrep utemeljujejo s tem, da je država v žalosti.

Cepljenje proti koleri

v nekem begunskem taborišču na Kitajskem

Kulturni pregled

Večer Cvetka Golarja

Pesnik in pisatelj Cvetko Golar je prišel iz sončnih ljutomerskih gor, ki so v zadnjih dvajsetih letih najbolj navduševali njegovo poezijo in je našel zavetje v tisti Ljubljani, kjer je na začetku stoletja pričel svojo literarno pot. Njegovi prijatelji mu bodo priradili v petek v franciškanski dvorani literarni večer, ki bo obsegal recitacije iz njegovega pesniškega in proznega dela. Članica Narodnega gledališča ga, Nada Gabrijeličeva in g. Vavlar Deržaj sta si razdelila skrbno sestavljeni program, ki ima tudi to prednost, da obsega po pretežni večini Golarjeve še neobjavljene pesmi in pripovedno prozo.

Vavlar Deržaj bo najprej prebral uvodno besedo, nato bo g. Gabrijeličeva recitala pesmi »O kresu« in »Gorenjska romanca«. Proza »Stari vinogradnik«, ki jo bo prebral Vavlar Deržaj, kaže Golarja kot tankočutnega pesnika vinskih gor in poznavalca duše njihovih prebivalcev. Pesmi »Plamenice rožar«, »Jeruzalemske gorice« in »V prostost z menoj«, ki bodo sklenile prvi del večera, izpopolnjujejo ta motivni svet Golarjevega pesniškega ustvarjanja.

V drugem delu bo občinstvo slišalo Golarjevo novo, skoraj v maupassantskem duhu spisano pripovedno prozo »Mož z leseno nogo«, ki obravnava motno presunljivo otroško doživetje. Naposled se bosta zvrstili dve skupini Golarjevih pesmi, ki jih nameravata prebrati g. Gabri-

jeičičeva in g. Deržaj. Med njimi so pesmi »Mati zemlja«, »Pomladni viharji«, »Pelin roža« in »Morska pesem«.

To je v glavnih obrisih program petkovega večera. Program, ki je dovolj pester in zanimiv, da privabi in zadovolji tudi širše občinstvo. Cvetko Golar je vreden te pozornosti ter moralne in gnotne podpore v času, ko ta svojiski nadaljevalec slovenske novoromantike najteže občuti življenjsko realnost.

Cvetko Golar, ki je začel svojo literarno pot pred štiridesetimi leti, pripada tistemu slovstvenemu rodu, čigar razvoj se je začel neposredno po uveljavljanju naše Moderne. Nanj so že vplivali predstavitelji novega sloga v naši literaturi: Kette, Murn, Zupančič, Cankar. Vsak izmed pesnikov novega literarnega rodu — Gradnik, Sardenko, Golar, Petruška, Vl. Levstik, zgodaj umrli A. Erjavec in drugi — je krenil svoja pota. Gradnik se je izmed vseh razvil najvišje in dozoril pod velikimi vzori Prešerna in italijanskih pesnikov do umetniškega predstavitelja pesniške generacije, ki je sledila utemeljiteljem Moderne. Cvetko Golar, menda prav kakor Peterlin Petruška bohemski gost tiste mračne cukurne, ki je videla umirati Ketteja in Murna, je našel svoj osebni izraz v novoromantični poeziji in prozi, v umetniški stilizaciji slovenske vasi in kmečkega življenja, v pesniškem oblikovanju narodnih motivov, v prikazovanju mitičnega in legendarnega elementa v slo-

Smuči, ki še niso popolnoma odslužile

uporablja oseba na pričujoči sliki za delo na vrtu, da ne pohodi zrahljane zemlje

Najdaljši trolleybus

Pred kratkim so napravili v Rimu poskus, da je najdaljši na svetu. Dolg je 18.50 m in ima prostora za preko 200 oseb. Vhod ima samo eden, in sicer zadaj, medtem ko sta izhoda dva, in sicer eden v sredini, drugi pa spredaj. Pri srednjem izhodu si potnik s pritiskom na pedal, ki sproži električni mehanizem, lahko sam odpre vrata, a to samo, če vozilo ni v vožnji. Med vožnjo je mehanizem zaprt.

Zakaj je bil obešen Armstrong

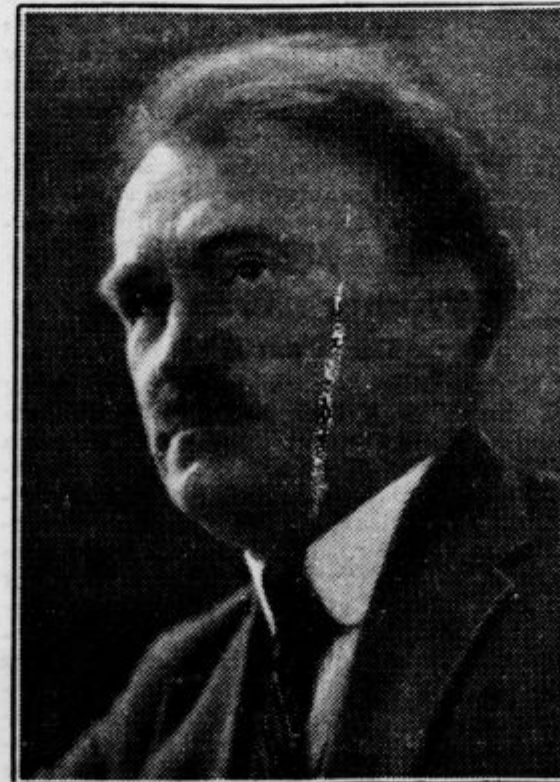
Iz Lizbone poročajo, da je bil znan angleški industrijalec ing. George Johnson Armstrong minulo sredo predpoldne obešen na dvorišču jetnišnice Wandsworth.

Armstrong je bil star šele 38 let. Bal je na smrt obsojen zaradi tega, ker je o priključitvi svojega potovanja po Zedinjenih državah nekemu tujemu vohunu dal neke informacije. Pri povratku na Anglijo ga je policija prišla, zaprla, državnih pravdnik ga je obtožil zločina velizdaje in zdaj je mož končal na vešalih.

Smrt astronoma Ludendorffa

V Potsdamu je umrl v 69. letu starosti prof. dr. Hans Ludendorff, mlajši brat znamenitega vojskovodje, dolgoletni ravnatelj znanega astrofizikalnega observatorija v tem kraju. Napisal je zelo številne in temeljite razprave, ki so se nanašale zlasti na astrofizikalne in astronomsko zgodovinske probleme. Tako mu je uspelo razjasniti zvezdoslovne tekste starega srednjeevropskega ljudstva Majev in posredovati tako nove vpoglede v kulturno življenje tega ljudstva.

venskem folkloru. Že Grafenauer pravi o njem v »Kratki zgodovini slovenskega slovstva«, da je »Golar postal v našem pesništvu to, kar je njegov rojak Ivan Grohar v našem slikarstvu, poet narave in njenega življenja, pesnik domače gru-

Pesnik Cvetko Golar

de, polja in cvetja, sonca in zvezd, nevihte in viharja, kmetijskega dela in razveseljevanja. Od te sodbe, ki sega nazaj za skoraj četrto stoletje, se Golar ni spremenil v bistvenih potezah svojega literarnega obraza. V poeziji je ostal stilno isti ka-

Mimohod tankov

na neki vojaški svečanosti v Tripolisu

Kaj je videl na bojišču

Posebni poročevalec »Giornale d'Italia« podaja svoje vtise o poteku bojev nemške armade s sovjetsko vojsko na vzhodnem bojišču.

Poročevalec je videl med drugim neki železniški most, ki je bil razdejan že med nemško-poljsko vojno ter so ga pozneje Sovjeti popravili. Ta most so nedavno zopet spustili v raket. Toda že pol ure pozneje je bil popravljen, in sicer so delo izvršili nemški pionirji, ki so na mestu prejšnjega mostu zgradili novega, po katerem gre zdaj vsi promet. Ob prehodu čez most je imel poročevalec priliko opazovati pohod tisočev in tisočev ruskih ujetnikov, na nekem travniku pa je videl ogromno množino vojnega plena, na stotine municijskih zabojev, topove, puške, strojnice in drugo.

V Bialystoku, pravi dalje poročevalec, so nemški motociklisti porušili velik Stalinov spomenik. Prebivalstvo, ki je polagoma jelo prihajati iz stanovanj, je pri tem navdušeno vzklikalo. Dopisnik se je razgovarjal tudi z nekaterimi ujetniki ter ugotavlja, da sovjetski vojak sploh ne ve, za kaj se bori. Nekateri so mu povedali, da je Stalin zapovedal, da je treba iti v vojno zategadelj, ker so zahtevali vsi delavci Evrope pomoč proti kapitalistom.

Na koncu opisuje poročevalec pokopališče sovjetskih vojakov. Grob stoji poleg groba, vsi so brez imena. Na griču moli iz zemlje samo kol. To napravlja na gledalca mračen in nemiren vtis. V velikih množicah Stalinovih sužnjev, sklepa poročilo, je posameznik samo številka, orodje, nič več.

Usoda stotnika Balthazarja

Iz Berlina poročajo, da je padel v neki bitki nad Rokavskim prelivom nemški stotnik Balthasar, ki je bil še nedavno od vodje nemške države odlikovan z viteškim križem hrastovega lista.

Junak, ki ga je pokosila neusmiljena smrt, je še v začetku julija slavil svojo štirideseto zmagov v zraku, nakar je prejel imenovano odlikovanje. Narodil se je v Fuldri l. 1914, kakšnega pol leta pred smrtjo svojega očeta, ki je bil po poklicu gozdar ter je kot rezervni stotnik padel v svetovni vojni meseca oktobra 1914 pri Lilleu. L. 1933 je Balthasar končal srednjo šolo ter se je takoj odločil za vojaški stan.

Kot prostovoljec se je udeležil španske državljanske vojne, malo pred sedanjo vojno je bil dodeljen Richthofenovi eska-

dri in 15. decembra 1939 je dosegel čin stotnika pri vojnem letalstvu. Balthasar je do junija lanskega leta sestrelil 20 sovražnih letal, enajst aeroplanov pa je uničil z napadi iz zraka na zemlji.

A NEKDOTA

Neki zbiralec spominov na slavne može je prosil nekoč ameriškega generala Shermana, naj mu pošlje podpis in koder s svoje glave. General mu je odpisal:

»Žal ne morem ustreči vaši želji. Mož, ki je dajal avtograme, je ob službo, mož, ki ste od njega želeli imeti koder, pa je že plešast...«

VS AK DAN ENA

»Le pusti ga na miru, naj si ogleda kar hoče! V njegovih letih smo bili mi prav takšni kakor je zdaj on!«

Pouk na Norveškem

Švedski listi poročajo iz Osla, da je v ljudskih šolah na Norveškem uveden paralelni pouk norveščine in nemščine. V ta namen sta se že vršila dva tečaja za norveške učitelje, da bodo podučevali v nemškem jeziku norveške otroke.

Smrt nemške gledališke umetnice

Dne 9. julija ponoči je nenadno umrla znana nemška gledališka igralka Agneza Straubova. Stara je bila nekaj čez 50 let in je podlegla emboliji.

Izpušeni Ukrajinci

Honvedsko vojno poročilo pravi, da so nemško-madžarske čete v bitki pri Zbruču zajele 25.000 ujetnikov sovjetske vojske. Ujetnike, ki lahko dokažejo svojo pripadnost k ukrajinskemu ljudstvu, Madžari izpuščajo na svobodo.

Zopet lei v Besarabiji

Na besarabskem ozemlju, kolikor ga je zasedla rumunsko-nemška vojska, je zopet uvedeno plačevanje in računanje v lejih. Uvoz rubljev je prepovedan.

osebnost, da ima le malo enakih. Kot pesnik in pisatelj ni bil nikdar kosmopolit. Najsi je sicer stal pod vplivom Moderne, je vendar po vsem svojem delu izrazil domačo, kakor je bil domač, ves slovenski Grohar ali kakor je v uporabi folklornih elementov značilen M. Gaspari.

Pozdravljamo Golarjeve večer in izražamo željo, da bi ugajal občinstvu, ki naj bi napolnilo Franciškansko dvorano, pesniku pa dal izpodbudo za nadaljnje delo. In takega dela nam je treba v sedanjih časih bolj kot kdaj prej!

Zapiski

Naši onkraj velike luže. Od 20. III. do 8. VII. je hodilo z zračno pošto pripravljeno pismo, kjer gojitelj cvetja in petja, Friderik Eber (Salta, Espana 1901, Argentina), v vezani in nevezani besedi nazdravlja stari domovini, snujoč po načelu: »Človek mora postati glavna vrednota na svetu!« — 10. VII. pa me je dohitela marčna številka leposlovnega mesečnika »Cankarjevega glasnika«, kjer urednik E. Kristan nadaljuje svoj zgodbi v verzih in prozi, mladi pripovednik Ivan Jontez poleg črtice »Moja bolezen« priobčuje razpravo o delovanju igralske skupine »Ivan Cankar«, A. Debeljak pa o Milanu Vukasoviću. Med ostalim gradivom omenim poziv na sodelovanje za natis obširnega angleško-slovenskega besednjaka, ki ga je v rokopisu dovršil Zvonko A. Novak. Častni predsednik izdajateljskega odbora Louis Adamič je poklonil sto dolarjev. Prispevki se pošiljajo na tale naslov: Mrs. Agnes Novak, 2506 N. Clark Street, Chicago Illinois, U. S. A. — A. D.

INSERIRAJTE V „JUTRU“!

Italijanski tečaj

LXII.

Zima. Inverno.

L'ultima delle quattro stagioni dell'anno è l'inverno. Comincia nel dicembre e termina nel mese di marzo. Un inverno può essere duro o mite. Nel cuore dell'inverno fa freddissimo. L'acqua gela, i ruscelli, i fiumi, gli stagni e i laghetti si coprono di ghiaccio. L'inverno è anche il tempo della neve, ma non nevica sempre durante l'inverno, l'inverno passato ha raramente nevicato da noi.

L'inverno offre molti piaceri alla gioventù. I ragazzi e le ragazze fanno gli uomini di neve, fanno alle pallate (alla neve), sdruciolano su qualche sdruciollo, pattinano, se hanno pattini, o vanno in slitta. Fra gli adulti ci sono molti amatori degli sport invernali, soprattutto dello sciismo. Per poter sciare (certi scrivono schiare) bisogna avere gli sci. In Slovenia ci sono parecchi centri sciistici e gli sciatori sloveni partecipano anche alle gare internazionali.

Vocaboli.

Mite mil, krotek, nel cuore di sredi med, v, il ruscello potok, lo stagno mlača, il lago jezero, il laghetto jezercce, coprire pokriti (côpro), il ghiaccio led, la neve sneg, névica sneži, la gioventù mladost, mladina, fare alle pallate (alla neve) kepati se, sdruciolare drsati se, lo sdruciollo drsalnica, pattinare drsati se (z drsalkami), pres. pattino ali pattino, i pattini drsalke, la slitta sani, sanke, andare in slitta sankati se, un adulto odrasel, l'amatore ljubitelj, lo sport, plur. gli sport, invernale zimski, soprattutto pred vsem, lo sciismo smučarstvo (izg. ši-zmo), sciare (ši-are), certi nekateri, un centro sciistico (ši-istiko) smučarsko središče, lo sciatore (ši-atore) ali lo schiatore smučar, partecipare (par-

técipo) udeležiti se, la gara tekma, internazionale mednarodna.

Krepki Passati remòti s preglasom.

Da si krepke (nepravilne) Passati remòti laže zapomnimo, jih lahko razdelimo na tri skupine:

1. Glagoli, ki spremene debelni samoglasnik: fare (prvotno facere), Pres. fo, fai ecc. Pass. rem. feci (s preglasom).
2. Glagoli, ki podvoje končni soglasnik debela: cadere, Pres. cado, Pass. remoto caddi.
3. Glagoli s Passato remòto na -si, -ssi.

V prvo skupino spadajo poleg fare — feci, vedere — vidi, ki ju že poznamo, še naslednji glagoli: sapere vedeti, znati — seppi, sapesti, seppe, sapemmo, sapeste, séppe, Part. pass. saputo. Rômpere zlomiti — ruppi, rompesti ecc. Part. pass. rotto. Mettere položiti — misi, mettesti ecc. Part. pass. messo. Fondere topiti, taliti — fusi, fondesti ecc. Part. pass. fuso. Deloma spadajo sem: dare — dièdi ali detti; desti; dièdi ali dette; demmo, deste, dièdero ali dèttero ter stare — stetti, stesti, stette, stemmo, steste, stéttero. Part. pass. dato in stato.

Vaja. Prevedite stavke in rabite povsod passato remoto: Moj bratranec je ležal dva tedna bolan; ko je šel iz gladišča, je padel in si je zlomil nogo. Ob kaki uri ste videli večerj smučarje iti mimo? Videli smo jih ob dveh in pol v družbi nekaterih gospa. Zadel sem se z glavo ob omaro. Ležati stare a lètto, bolan infermo, dva tedna per quindici giorni, iti iz usciare da (gerundio) noga una gamba, iti mimo passare, v družbi in compagnia, nekateri alcuni, zadeti ob kaj dare di tètta in qc.

SPORT

Drevi ob 20.30

bo v kopališču Ilirije revija domačih plavalcev — številne plavalne točke ter tekma v waterpolu

Nazadnje je le prišlo tako, da bodo ilirijanski plavalci z Žilzkom, Finčev, Pelhanom, Wernerjevo in Močanom na celu lahko pokazali svojemu občinstvu rezultate svojega treninga.

Lep in bogat spored v plavanju, izvedba številnih skokov in še tekma v waterpolu bodo sigurno navdušili vsakega ljubitelja plavalnega sporta. Ilirijani trdno upajo, da jim bo občinstvo stalo ob strani tudi zdaj, ko ne gre za točke in naslove, ter v čim večjem številu obiskalo njihovo interno produkcijo, saj bodo samo tako še z večjim veseljem nadaljevali delo, da bi slovenski plavalni sport ostal na svoji nekdanji višini.

Spored večera z revijo ilirijanske plavalne sekcije obsega naslednje točke:

200 m prosto seniorji (skupina A), 200 m prsno seniorji (skupina A), 100 m hrbtno seniorji (skupina A), 50 m prosto mladina, 50 m hrbtno mladina, 50 m prsno deklice, 400 m prosto juniorji, 200 m prsno seniorji (skupina B), stafeta 3x100 m

Atletinje in atleti so se spet pomerili

Tekači in skakalci so že v odlični formi. — Zadovoljivi uspehi atletinj, med katerimi jih je mnogo nastopilo prvič

Ljubljana, 14. julija. Na stadionu ob Tyrševi cesti je včeraj priredil SK Planina že svoj tretji letošnji lahkoatletski miting, na katerem so se po dolgem omoru pomerile med seboj tudi atletinje, in sicer Planine in Hermes.

Nastopa atletov in atletinj sta popolnoma uspešna, kar je ponoven dokaz, da pridobiva lahka atletika v Ljubljani vse bolj na terenu. Žal se je tekmovalje, ki je bilo vsekakor preobilno, nekoliko preveč zavleklo, kar pa gre tudi na račun nepopolnega sodniškega zbora.

Ženski miting

Za prvi nastop naših atletinj je vladalo tem večje zanimanje, ker že dolgo ni bilo nobene in so razen tega nastopile večina same novinke, za katere se pač ni vedelo, kako se bodo odrezale pri prvem nastopu. Pregled rezultatov kaže, da so se Hermežanke danes odrezale bolje, saj so dosegle 4 zmage od 5 mogočih, kar je zelo

TEHNIČNI rezultati

Tek 60 m: 1. Priboškova (H) 8.5; 2. Šušteršičeva (P) 9.0; 3. Kobaljeva (H) 9.1. Zmaga Priboškove je bila sigurna, pa tudi njen stil je nad vse pričakovanje dober.

Daljšina: 1. Priboškova (H) 4.47; 2. Škerljčeva (P) 4.16; 3. Kobaljeva (H) 4.14. Kroglja: 1. Tometova (P) 9.97, 2. Ro-

J. Esteven

SKRIVNOSTNA KRČMA

»Da, da, lahko bi rekel, da je nesreča. Glejte.« Z glavo je pokazal hiško, na pol skrito med drevjem onkraj vode. »Kakor vidite, stanujem precej blizu vas. Če bi vas kaj preplašilo ali če bi potrebovali pomoči, pridite na našo stran. To je najkrajša pot. Spat hodim zelo pozno.«

»Hvala,« sem odgovorila. »A tisti človek... zakaj baš ponoči? Kaj je delal ob potoku?«

Gervaise me je pogledal, šele nato je spregovoril. »Tako se tudi jaz vprašujem,« je rekel nazadnje. »Prav to se vprašujem tudi jaz. Se niste premislili za nočjo, gospodična Leejeva... res ne?«

V tistem trenutku me je brez določnega razloga pograbila silna groza. Gostilna v Ashlandu se mi je zazdelo vabljiva, da še nikoli ne tako. Nato pa se mi je vrnila trohica poguma, in odgovorila sem, da sem se premislila.

III

Loputnica

Mati pogosto pravi, da človek, kadar je treba poguma, bodi si ima pogum ali ga pa nima, in da temu ni pomoči. Noč, ki naj bi jo prebila sama v gostilni, je bila ena izmed priložnosti, ki nam jih ponudi življenje, ker drugače ne more ugotoviti, kolikošne so naše zaloge poguma; in jaz za svojo osebo priznam, da moje zaloge niso bile kajsi obilne.

5

Mislím, da ni bil še nihče tako hvaležen Previdnosti kakor jaz tisti večer, za to, da je podarila človeku električno luč. V starih časih, ko so svetili s svečami in petrolejkami, bi bil moj položaj še hušji. Okrog osemh se je udrla ploha, s ploho pa je vstal silen veter, ki je jel stresati drevesa, loputati z okni in uliti skozi vse razpoke stare hiše; povsod, na nogah, na tilniku in na vratu sem časih čutila njegov dih. Pred tridesetimi leti bi bil raztezal in pošasten krotovič sence, ki so jih sveče metale po stenah, ter delal, da bi njih plamenčki trepetali; danes me je električna razsvetljava varovala vsaj te neprijetnosti.

A če odštejem to, je bilo vse drugo vendarle resna stvar. Okna, na katerih še ni bilo zaves in po katerih je curkoma lila voda, so mi bila kaj klavna družina. Hrup viharja je oponašal vse mogoče zvoke: zdaj je bil podoben zamolklemu praskanju, zdaj škripanju vrat, ki se počasi odpirajo, zdaj pritaženemu človeškemu glasu. In, kakopak, vzporedno z minutami, ki so odhajale, sta si šušljale in namigovale gospe Bodeyve čedalje globlje utirala pot v moje podjarmljene možgane. Slišala sem odmerjeno trkanje slepčevske palice ob večni tlak, negotove korake po stopnicah, pasje renčanje in stopicanje pasjih šap. Zaman sem si spet in spet skušala dopovedati, da so vsi ti šumi le namišljeni in da so bili podobni glasovi nedvomno tudi vzrok bajkam gospe Bodeyve. Strah je pač močnejši od pameti.

Jela sem odpirati zaboje s posodo, ki smo jih bili pustili v predsobju, in se nato s polnim na-

glova (H) 9.82; 3. Černičeva (H) 9.81. Disk: 1. Rupnikova (H) 27.13; 2. Tometova (P) 25.29; 3. Šušteršičeva (P) 25.14.

Vilšina: 1. Priboškova (H) 135; 2. Tometova (P) 125; 3. Andra (H) 125.

Moški miting

je moral zadovoljiti posebno tiste, ki radi vidijo postavljanje dobrih rezultatov. Za tekače in skakalce na današnjem mitingu lahko trdimo, da so že dosegli svoje najboljše rezultate. Posebno so presenetili sprinterji, ki so brez Račiča postavili rezultate, kakršnih od njih nismo pričakovali. Med njimi se je izkazal Lušički, ki je popravil slab vtis z zadnjih nastopov na najkrajši progi. Košir je tekel tako rekoč sam in postavil na 800 m odlični rezultat. Nabernik II je končno »potegnile« v trosko preko 13 m in sigurno premagal Smoleja, ki letos ne more priti v formo. Nad vsa pričakovanja dobro so se odrezali tudi skakalci s palico, med njimi posebno Bratovž, ki je že s prvim skokom preskočil 3.40 m in izenačil svoj rekord v tej disciplini. Velika, skoraj bi lahko rekli množica atletov, pri metu diska je obetala izvrstne rezultate. Razvila se je sicer ogorčena borba za mesta, toda doseženi rezultati so le povprečni. V metu kopja je zmagal zaslužen zopet Kraner nad Riglarjem in se nevarno približal 50-metrski znamki, ki je za naše kopjaše skoraj neosvojljiva trdnjava.

TEHNIČNI rezultati

100 m: 1. Lušički (P) 11.2 (!); 2. Polak (H) 11.4; 3. Kolenec (H) 11.5. Lušički je prišel v vodstvo po 80 m in premagal Polaka za nekaj več kakor za širino prs. Rezultat zmagovalca je za naše razmere odlični.

Troskok: 1. Nabernik II (P) 13.14; 2. Smolej (P) 12.44; 3. Kompare (P) 11.13. Disk: 1. Kosce (H) 36.84; 2. Inž. Stepišnik (I) 35.91; 3. Lužnik (P) 35.74. 400 m: 1. Oberšek (I) 52.8; 2. Kraner (P) 56.2; 3. Mravljec (P) 56.8. 800 m: 1. Košir (P) 1:50.0; 2. Jovan (P) 2:08; 3. Glonar (I) 2:08.3. 1000 m za začetnike: 1. Sedej (P) 2:53.0; 2. Zupan (P) 2:55.4; 3. Kocutar (P) 2:55.9.

5000 m: 1. Kien (P) 16:37.4, Kien je tekel sam, zato je rezultat čisto zadovoljiv, dasi ni njegov najboljši.

Svedska štafeta (400x300x200x100 m): 1. Planina I (Košir, Skušek, Lušički, Bratovž) 2:06.3; 2. Ilirija 2:07.3; 3. Hermes 2:07.8.

Palica: Bratovž (H) 340 (!); 2. Pribošek (I) 330; 3. Janež (P) 330. Vsi trije so pokazali zelo dobro tehniko in bodo letos gotovo še izboljšali rezultate.

Kopje: 1. Kraner (P) 49.40; 2. Riglar (P) 44.66; 3. Mlakar (I) 42.42.

(Okrajšave v oklepajih pomenijo: H — Hermes, I — Ilirija, P — Planina.)

Vr—Zo.

Naše gledališče

OPERA

Začetek ob 20. uri.

Torek, 15. julija: Pri treh mladenkah. Red Terek.

Sreda, 16. julija: Ero z onega sveta. Red Sreda.

Zadnja opereta, ki jo uprizorja Opera v tekoči sezoni, je Schubert-Berthéjeva spevolgra »Pri treh mladenkah«. Za občinstvo, ki ljubi solidno, melodiozno in pri srčno glasbo, bo poset te spevolgre zadovoljstvo. Peli bodo: Janko, Vidaličeva, Polajnarjeva, Barbičeva, Zupan, Poličeva, Španova, B. in M. Sancin. Dirigent: D. Zebre. Režiser: D. Zupan. Drevi v terek ob 20. uri predstava za red Terek.

Pod muzikalnim vodstvom dr. Švare in v režiji ing. Golovina bodo peli v sredo 16. t. m. Gotovčeva opera »Ero z onega sveta«. Libreto je posnet po znani zgodbi o mladem pretkancu, ki pride iz »raja« in prevrati ljudi za denar, dekle in konja. Muzikalno mikavna zasnova temelji na folklorih dalmatinskih in liških napevih. Glavno žensko partijo bo pela Heybalova, glavno moško odn. naslovno partijo pa Franc, nadalje bodo sodelovali: Lupša, Kogejeva, Dolničar.

Berilijske soli

event. prej očiščeno rudo išče stalno tonske množine, metalurško podjetje. — Ponudbe nasloviti na: Mosse — Annonzen A. G. Zürich, pod šifro »Z. B. 7688«.

4266

MALI OGLASI

CENE MALIM OGLASOM

Kdor išče službe, plača za vsako besedo L. —30, takse L. —60, za dajanje naslova ali za šifro L. 1.—. Najmanjši znesek je L. 7.—. Za žentive in dopisovanja se računa vsaka beseda po L. 1.—, taksa L. —60, za dajanje naslova ali za šifro L. 2.—. Najmanjši znesek je L. 20.—. Za vse druge oglase pa stane vsaka beseda L. —60, taksa —60, za dajanje naslova ali za šifro L. 2.—. Najmanjši znesek je L. 10.—.

Službo.dobi

Beseda L. —60, taksa —60, za dajanje naslova ali za šifro L. 2.—.

Hišnika

sprejem takoj proti prostemu lepemu stanovanju. Prednost ima soliden zakoniki par brez otrok — javni upokojenec. Pisarne ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Hišnika«. 12753-1

Brivskega pomočnika

dobrega in hitrega, sprejem v stalno službo. Vsa oskrba v hiši, plača po dogovoru. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 12741-1

Postrežnico

samsko, pošteno, iščem za čez dan. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 12748-1

Prodaj

Beseda L. —60, taksa —60, za dajanje naslova ali za šifro L. 2.—.

Hladilniki

za mala gospodinjstva na razpolago pri Franc Golob, Ljubljana, Wolfova ul. 8. 12759-6

Kupim

Beseda L. —60, taksa —60, za dajanje naslova ali za šifro L. 2.—.

Steklenice

Franc Jožef kupim, Ljubljana, Zidovska ulica 1, Kanc. 12759-7

Vajencej (ke)

Beseda L. —60, taksa —60, za dajanje naslova ali za šifro L. 2.—.

Vajenca

za zlatarsko obrt, sprejem. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 12744-44

Natakarski vajencej

kuhinjska učenka in mizar za razna popravila, se iščejo. Povprašati se pri »Aestetic«, Tyrševa 8. 12751-44

Pohištvo

Beseda L. —60, taksa —60, za dajanje naslova ali za šifro L. 2.—.

2 spalnici in kuhinji

orehova imitacija (bolje delo), poceni prodaja Venturini, zaloge pohištva, Filijanska 31. Ogled od 14. do 18. ure. 12749-12

Moderno spalnico

(orehovo korenino), prodaja Mizarstvo A. Cimerman, Dev. M. v Polju pri postaji. 12747-12

Auto, moto

Beseda L. —60, taksa —60, za dajanje naslova ali za šifro L. 2.—.

Mali tovorno auto

z novimi gumami, predelani na pogon z ogeljem in motorno kolo z ali brez priklovice tudi predelani na pogon z ogeljem. Obe vozili skoro za vsako ceno naprodaj! 12750-10

Dragocenosti

Beseda L. —60, taksa —60, za dajanje naslova ali za šifro L. 2.—.

Vsakovrstno zlato

kupuje po najvišjih cenah

CERNE — juvelir,

Ljubljana, Wolfova ulica

6-34

Posest

Beseda L. —60, taksa —60, za dajanje naslova ali za šifro L. 2.—.

Lepo parcelo

v bližini remize, prodam. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Parcela«. 12743-20

Naprodaj

imam vinograd ca. 3000 m² z veliko zidanico v bližini Novega mesta, dve letni, veliki staveni parceli za Bežigradom ter parceli v druge nepremičninske objekte v raznih delih mesta. Ludvik Kunaver, realiteta pisarna, Miklošičeva c. 34, telefon 20-37. 12745-20

KLISEJE

END IN VEČBARNE

Jugografika

SV. PETRA NASIP ST. 23

Inserati v „Jutru“ imajo velik uspeh

†

V globoki žalosti naznanjamo, da je naša ljuba mama in teta, gospa

FANI LEGAT, roj. LEBAR

v nedeljo, dne 13. julija 1941 ob 9. uri zvečer po dolgi bolezni mirno v Gosposu zaspala.

Pogreb naše drage mame bo v torek, dne 15. julija t. l. ob ½ 5. uri popoldne z Zal, kapele sv. Franciška, k Sv. Križu.

Sv. maša zadušnica bo v sredo, dne 16. julija t. l. ob 7. uri v cerkvi sv. Petra.

V Ljubljani, dne 14. julija 1941.

IVAN LEGAT, ban. svetnik, sin z ženo LORI — FANI KLOPČIČ, hči, ter ostalo sorodstvo

†

Dotrpel je po dolgi bolezni moj soprog in naš skrbni oče, stari oče, gospod

HUDNIK JOSIP star.

zasebnik

Pogreb dragega pokojnika bo v torek, dne 15. t. m. ob 4. uri popoldne z Zal, kapele sv. Petra, k Sv. Križu. Sv. maša zadušnica bo v sredo, dne 16. t. m. ob ½ 8. uri v cerkvi pri sv. Petru.

Ljubljana, dne 14. julija 1941.

ZALUJOČI OSTALI

Inseratni in naročniški oddelek „JUTRA“ sta se preselila

iz Šelenburgove ulice v Knafljevo ulico št. 5 - Narodna tiskarna, pritličje, desno

Telef. številke oglašnega oddelka: 31-25, 31-26

Telef. številke uprave: 31-27, 31-23